

(המשך מעמוד 15)

את ההרוגים, לא יכלו שלא לפרוץ בככי. היו שהתעלפו, היו שחשו כרע וקיבלו טיפול בטרם השתחו על האדמה. גם מפקדי היחידות, קצינים בדרגות גבוהות באו לומר דיכורי פרידה לחייל, שאותו בדרך-כלל לא הכירו אישית, לא יכלו להתאפק והזילו דימעה.

כשנודע לי איזה תפקיד הוא ממלא, חששתי שהוא משחק באש, אמר חבר של אחד מקורבנות שירות הביטחון-הכללי, אבל לא האמנתי שאם יקרה לו משהו, שזה יהיה מתחת להריטות של בית."

רבני אשרוד אשר נזעקו לקרוא קריאה גדולה בעקבות מותם של שלושה מבני-העיר. הם גם מצאו הזדמנות מתאימה לכך.

הטפה תחת הספד

ביום השני נקבר, לצד שניים מבני עירו, גבריאל אוהננה, תלמיד ישיבת בני-עקיבא כפר-הרוא"ה וחניך ישיבת ההסדר ככרם-דיכנה, איש מילואים בן 27, מחטיבת שריון, שהתחיל את שנת הלימודים הרכיעית בטכניון בפאקולטה להנדסה. מישפחתו, שומרת מיצות, ניצצה

מצודה בטריופולי

ערפאת, המבלים את זמנם בכת-מלון רחוקים ומפוארים מעבר לים.

לשם כך החדירו הסורים את אנשי אברמוסה ואחמד ג'בריל לאיזור הדרווי העצמאי בהריה-שוף (ראה הנודו), על אף התנגדותו האילמת של ואליד ג'ונבלאט, מכיוון שהמנהיג הדרווי וקוק אף הוא לעזרת הסורים, לא יכול היה לסרב. אסר רצה לקבוע: רק מי שמקבל את מרות הסורים יכול להמשיך ולהשתתף במאבק.

בבואו לטריופולי, תוך סיכון חייו, ביקש ערפאת להפריך תדמית זו ולהוכיח כי הנהגת אש"ף אינה מרוכזת בתוניס הרחוקה, אלא מצויה בלבנון, הסמוכה לישראל.

יתכן שערפאת קיווה שעצם נוכחותו בטריופולי תרמיע את אלי-אסד מפני ביצוע מיומנותיו הקיצוניות ביותר, או תביא להתערבות הממשלות הערביות האחרות להפסקת הקרב, כפי שקרה ב-1976. או נבלמה הפלישה הסורית בלבנון ברגע האחרון עליידי אולטימטום סעודי, שעה קלה לפני שהצבא הסורי הצליח לשבור את התנגדות הכוחות הפלסטיניים (שברא

של אש"ף, איש לא היה מאשים אותו בעריקה.

תחת זאת החליט ערפאת להיכנס ישר אל תוך לוע הארי, להרף את נפשו בעצם הנסיעה לטריופולי, ולאחר-מכן להסתכן במצור.

לא היתה יכולה להיות לו שום אשליה לגבי הכוונות של דמשק, והוא עצמו הגדיר אותן בפה מלא. כמשך שנים פעל חאפטי אל-אסד כאופן שיטתי לחיסול אש"ף העצמאי, הרדוגל כ-עצמאות ההחלטה. הוא ניסה וכמעט הצליח ב-1976. הוא רחף את ישראל לעשיית המלאכה ב-1982. מאז חודש מאי השנה פתח במערכה נבקאע ובטריופולי.

אם כן, מדוע החליט ערפאת להגיע לשרדה-הקרב?

המניע העיקרי היה, בלי ספק, הכרתו שמנהיג לאומי חייב להיות בקרב אנשיו בשעת המבחן העליון. בגלל אותה הסיבה נשאר ערפאת בכיירות, כאשר נסגר עליה המצור הישראלי. כשפגשתיו בכיירות הנצורה, האמינו אנשיו והוא עצמו שצה"ל יסתער על העיר וכי כולם

י אסר ערפאת לחם השכוע על חייו, פשוטו כמשמעו.

אך על כפות המאזניים היה מונח הרבה יותר מאשר גורלו של איש אחד, חשוב ככל שהיה. העם הפלסטיני כולו עמד לפני פרשת-דרכים גורלית.

ערפאת עצמו היה מודע לכך היטב. הוא לא הגיע לטריופולי במיקרה, היתה זאת החלטה, שקיבל בעיניים פקוחות, ושאת תוצאותיה האפשריות הבין היטב מראש.

כראשית ספטמבר הופיע ערפאת במפתיע בונבה, ונאם את נאומו הגדול בוועידת האו"ם לשאלת פלסטין. היה זה הנאום הכרוז ביותר שנשא אי-פעם: הוא הצהיר חרמשמעיית על כוונת אייגונו להתמיד בדרך השלום, למען הקמת המדינה הפלסטינית בגדה וברצועה. הוא העמיד במרכז דבריו את ההגנה הנחושה על "עצמאות ההחלטה הפלסטינית".

במילון הפלסטיני, "עצמאות-ההח" לטה" היא מושג-מפתח. פירושה: השיחרור מן האפטרופסות של המדינות הערביות, העמידה על זכותו של העם הפלסטיני לבחור בעצמו בדרך העצמאית.

בנסיבות הנתונות, יש למושג פירוש מובהק עוד יותר: ההתנגדות לנסינות סוריה להטיל את מרותה על אש"ף, והחלטת אש"ף להקים את המדינה הפלסטינית גם במחיר ההכרה בישראל וההשלמה עם ארצות-הברית. היתה זאת הברזת-מילחמה. ליתר דיוק: היתה זאת היענות להברזת-המילחמה של חאפטי אל-אסד.

כאשר עמד ערפאת על הבימה, לפני נציגיהן של 150 מדינות, לא ידע איש כי בליבו כבר גמלה החלטה אישית. באולם השתררה אוירה של התרגשות מורה, שאיש לא ידע — באותה שעה — להסכירה. היה משהו פאתטי בסגנונו של ערפאת, שהעלה את הוועידה מרמת הדיקלומים הדיפלומטיים לרמה של דרמה אישית ולאומית. אך איש לא ידע את פשר הדבר.

כשיא הנאום פנה ערפאת אל נציגיהם של כוחות-השלום הישראליים, שישבו ביציע האישים החשוך כים", והביע במילים נרגשות את תודתו למאבקם למען הצדק והשלום.

אחר-כך שיגר את עוזרו האישי לקרוא למתי פלד ולי. כאשר נכנסו לחדרו, בליווי שני הקומוניסטים שהצטרפו אלינו, קם לקראתנו, חיבק אותנו, בזה אחר זה, ונישק כללחינו. גם על מיפגש זה ריחפה התרגשות מורה.

בדיעבד קיבלו כל המחוזות האלה משמעות מיוחדת. ברור כי יאסר ערפאת החליט, עוד לפני בואו לזינבה, לעשות מעשה מכריע: להצטרף אל אנשיו בטריופולי הנצורה.

בחור לוע הארי

דו"ע הוא עשה זאת?

מבחינה פוליטית, צריך היה להישאר בתוניס, שם היה חופשי. שם יכול היה לקיים את הקשר עם כל העולם. שם יכול היה לנהל את המאבק

שרשרת האבל ביאוש לעבר יקירן, שניטמן באדמה. רבים לא האזינו לנאומים, אלא עקבו בעיניהם אחרי סתימת-הגולל.

גברים לחוד מתאבל חובש-כיפה מנגב במיטפת את דימעותיו, ואברך עוטה שחורים העומד לצידו מביט בעצב. גם החיילים והחיילות שליוו את הטקסים פרצו בככי.

אמר אחר: "יש לי חודש מילואים קעוד שבועיים. אני יודע שאשרת בלבנון. אני פוחד פחד-מוות. יש לי 30 יום של פחד-מוות".

ידי החובשים היו מלאות עבודה, "אנו מוכנים לכל מיקרה", הסביר החובש. "הבעיה היא שכולם נרחסים ורוחפים ויוצרים תחושה של מחנק, והם אף מקשים עלינו את העבודה".

תלמידי בתי-הספר, במקומות שונים בארץ, באו בצורה מאורגנת לחלוק כבוד אחרון לנופלים שלמדו באותם בתי-ספר אך לפני שנים אחרות. "אני לא מכיר את החייל שנפל", אמר תלמיד תיכון חובש-כיפה, "אבל בעיני הוא קדוש ולכן באנו כולנו לפה. כולנו מרגישים ככה".

הצהרונים המספרים בקיצור על קורות חייהם של ההרוגים, עוברים מיד ליד. קוראים כל פרט, שמה נשכח משהו, או לחילופין, נכתב דבר מה שלא ידעו על ההרוג.

צוותים ורים מצלמים חלק מההלוויות. איש אינו תוקף אותם ולא מונע מהם לעבור. להיפך, מציעים עזרה בליקוט פרטי הניגורפיה של הנקבר ושל בני-מישפחתו.

ערפאת בזינבה פאתוס מוזר

שם עמד או, למרבה האירוניה, אותו אברמוסה, שהוא כיום הקוויולינג הפלסטיני הראשי של הסורים).

פנים מגולחות

איש אינו יודע כיום בכיורו איך להגיע ערפאת לטריופולי. כבר אז היתה העיר נצורה מכל העברים היבשתיים עליידי הצבא הסורי ושכירי-החרב הפלסטיניים שלו, ואילו מן היס צר על העיר חיל-הים הישראלי. שום תנועה אווירית לא היתה אפשרית. קרוב לוודאי שערפאת חמק בסירה קטנה דרך המצור הישראלי. ליתר ביטחון גילה

עומדים למות בקרב. הכרה דומה שררה בטריופולי, כאשר ערפאת הגיע לשם.

בטריופולי, כמו אז בכיירות, הירבה ערפאת להסתובב ברחובות, להראות את עצמו, כדי להרים את מוראל הלחמוי. אומיז'ליבו האישי הפך זה מכבר אגדה בקרב הפלסטינים.

אין ספק שבכך ראה את תפקידו העיקרי. בשיחות פרטיות אמר ערפאת פעמים רבות שהוא פאטאליסט, ושהוא מוכן למות למען עמו בכל רגע. באותה השעה ניסו הסורים ליצור תדמית של שני סוגי פלסטינים: הסוכנים שלהם, הממשיכים בכיכול בקרב נגד. האוייב הציוני, ואנשי